הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שעב שעג

(קמב) מֻתָּר לְהַאֲכִיל לִבְהֶמְתּוֹ מִמֶּנּוּ בְּיָדַיִם:

שעג דִּין שְׁתֵּי גְּזוּזְטְרָאוֹת בִּשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]שְׁתֵּי גְּזוּזְטְרָאוֹת (פֵּרוּשׁ, נְסָרִים בּוֹלְטִים בִּשְׂפַת תִּקְרַת הָעֲלִיָּה לִרְשׁוּת הָרַבִּים. רש״י (עח: ד״ה שפי)) **הַבּוֹלְטוֹת מִשְׁתֵּי עֲלִיּוֹת** (א) **זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, וְנָתַן בֵּינֵיהֶם** (ח) (ב) **נֶסֶר רָחָב אַרְבָּעָה,** (ג) **הֲרֵי הוּא כְּפָתַח וּמְעָרְבִין יַחַד.** הַגָּהּ: (ד) וְאִם אֵין הַמֶּרְחָק שֶׁבֵּינֵיהֶם אַרְבָּעָה, אֲפִלּוּ בְּלֹא נֶסֶר נַמִּי (ה) דִּינָא הָכִי (המגיד פרק ג׳ (הי״ד)). (ו) **וְאִם רָצוּ, כָּל אַחַת מְעָרֶבֶת** (ז) **לְעַצְמָהּ. אֲבָל** [ב]**אִם הָיוּ זוֹ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זוֹ, שֶׁאַחַת** (ח) **מְשׁוּכָה לְמִזְרָח וְאַחַת לְמַעֲרָב,** (ט) * **אֵינָם יְכוֹלִים לְעָרֵב יַחַד. וְכֵן אִם הָיְתָה אַחַת גְּבוֹהָה מֵחֲבֶרְתָּהּ לֹא חֲשִׁיב פֶּתַח.** [ג]**וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁמְּרֻחָקוֹת זוֹ מִזּוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, אֲבָל אִם הֵם תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה זוֹ לָזוֹ בֵּין בְּרִחוּק בֵּין בְּגֹבַהּ,** (י) **חֲשִׁיב שַׁפִּיר** (יא) **כְּפָתַח:**

א משְׁנָה עֲרוּבִין ע״ח (ע״ב). ב שָׁם בַּגְּמָרָא ע״ט (ע״א). ג שָׁם בַּגְּמָרָא.

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ח) **נֶסֶר.** וּקְבָעוֹ בְּמַסְמֵר שֶׁלֹּא יוּכַל לִטְלוֹ בְּשַׁבָּת. שִׁלְטֵי גִבּוֹרִים (כה. ד״ה וכן):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַפִּרְצָה, (קג) וְהַבָּתִּים שַׁיָּכִים כָּל אֶחָד לְחָצֵר אַחֶרֶת, מִפְּנֵי שֶׁפְּתוּחִים כָּל אֶחָד לְחָצֵר אַחֶרֶת, וְלֹא עֵרְבוּ שְׁנֵי הַחֲצֵרוֹת בְּיַחַד, וְלָכֵן כְּשֶׁיִּתְמַעֵט הַגָּדִישׁ מִגֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים שְׁנֵי הַבָּתִּים אֲסוּרִין בְּטִלְטוּל, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת יַחַד וְהֵן פְּרוּצִין זֶה לָזֶה בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת. (קג) וְהוּא הַדִּין בְּבַיִת אֶחָד גָּדוֹל שֶׁנֶּחֱלַק לִשְׁנַיִם עַל יְדֵי מְחִיצַת הַתֶּבֶן שֶׁבָּאֶמְצַע, וְיֵשׁ לְכָל אֶחָד פֶּתַח לְחָצֵר אַחֶרֶת וְלֹא עֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת יַחַד, דִּכְשֶׁנִּסְתַּלֵּק הַתֶּבֶן אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה: (קמב) **מֻתָּר לְהַאֲכִיל.** דְּמַיְרֵי כְּשֶׁיֵּשׁ תִּקְרָה לְהַגָּדִישׁ (אוֹ שֶׁהַתֶּבֶן מֻנָּח וּמַפְסִיק בְּאֶמְצַע הַבַּיִת כַּנַּ״ל) (קד) דְּאָז אֵין לָחֹשׁ שֶׁמָּא יִתְמַעֵט מֵעֲשָׂרָה וְלֹא יַרְגִּישׁ, דְּכֵיוָן דְּאִיכָּא תִּקְרָה, כִּי מַפְחִית מֵעֲשָׂרָה מִנְכְּרָא מִלְּתָא, וַאֲפִלּוּ אִם לֹא הָיְתָה הַמְּחִיצָה מַגַּעַת לַתִּקְרָה אֶלָּא בְּסָמוּךְ לָהּ (קה) פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אָמְרִינַן לָבוּד [עֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יז)]:

א (א) **זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ח) שֶׁזֶּה בּוֹלֵט מִדָּרוֹם לְצָפוֹן וְזֶה מִצָּפוֹן לְדָרוֹם: (ב) **נֶסֶר.** וּבְעִינַן (ג) שֶׁיִּקְבַּע הַנֶּסֶר בְּמַסְמְרִים שֶׁלֹּא יוּכַל לִטְלוֹ בְּשַׁבָּת: (ג) **הֲרֵי הוּא כְּפָתַח.** פֵּרוּשׁ, [א]וְעַל יְדֵי זֶה מֻתָּר לְטַלְטֵל בִּשְׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת מִזֶּה לָזֶה אִם יִרְצוּ לְעָרֵב יַחַד, דְּכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ נֶסֶר בֵּינֵיהֶם רָחָב אַרְבַּע הֲרֵי יָכוֹל בְּקַל לֵילֵךְ מִפֶּתַח הָעֲלִיָּה זוֹ לְהָעֲלִיָּה שֶׁכְּנֶגְדּוֹ וּמִצְטָרְפִים. וְכָתַב הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א), דַּוְקָא כְּמוֹ שֶׁצִּיֵּר הַמְחַבֵּר שֶׁהָיוּ הַגְּזוּזְטְרָאוֹת בּוֹלְטוֹת מִן הָעֲלִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דָּיוֹרִין, וְקַיְמָא לָן לְעֵיל בְּסִימָן שע״ב סָעִיף ה׳ דִּשְׁנֵי בָּתִּים יְכוֹלִין לְעָרֵב דֶּרֶךְ פֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם אֲפִלּוּ הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, אֲבָל אִם הָיוּ כְּהַאי גַּוְנָא בּוֹלְטוֹת מִשְּׁתֵּי חֲצֵרוֹת לֹא מְהַנֵּי, כֵּיוָן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים וְכַנַּ״ל שָׁם (ס״ד): (ד) **וְאִם אֵין הַמֶּרְחָק וְכוּ׳.** הַיְנוּ שֶׁאֵין בֵּין גְּזוּזְטְרָא לִגְזוּזְטְרָא הֶפְסֵק אֲוִיר רַק פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, וְאִם כֵּן יוּכַל לִפְסֹעַ בְּקַל מִזֶּה לָזֶה: (ה) **דִּינָא הָכִי.** כְּמוֹ בְּנֶסֶר (ג) שֶׁיְּכוֹלִין לְעָרֵב יַחַד כְּשֶׁיִּרְצוּ וְאִם רָצוּ (ד) מְעָרְבִין שְׁנַיִם. (ה) וְדַוְקָא שֶׁסְּמִיכַת הַגְּזוּזְטְרָאוֹת זוֹ לְזוֹ לֹא הָיָה בְּאֹרֶךְ כָּל הַכֹּתֶל, דְּאִלּוּ אִם הָיָה סְמִיכָתָן (ו) בְּאֹרֶךְ כָּל הַכֹּתֶל אוֹ שֶׁהָיָה נִמְשָׁךְ הַסְּמִיכָה זוֹ לְזוֹ בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת, אָז מְעָרְבִין אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם: (ו) **וְאִם רָצוּ כָּל אַחַת וְכוּ׳.** וְדַוְקָא כְּשֶׁאֵין הַנֶּסֶר מַחֲזִיק רַק מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת, אֲבָל אִם הוּא מְרֻצָּף בִּנְסָרִים יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת, מְעָרְבִין אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם. וְדַע דְּמַה שֶּׁצְּרִיכִין לְעָרֵב יַחַד, הוּא רַק לְהוֹעִיל שֶׁיִּהְיוּ יְכוֹלִין כָּל אֶחָד לְטַלְטֵל עַל הַגְּזוּזְטְרָא וְכֵן לַחֲצַר חֲבֵרוֹ כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם אֲפִלּוּ לֹא עֵרְבוּ יַחַד יְכוֹלִים כָּל אֶחָד לְעָרֵב לְעַצְמוֹ הֶחָצֵר עִם בָּתָּיו וַעֲלִיָּה שֶׁלּוֹ: (ז) **לְעַצְמָהּ.** וּבְאֹפֶן זֶה יִהְיֶה מֻתָּר לְכָל אֶחָד לְטַלְטֵל מִכְּלֵי בֵּיתוֹ בְּשֶׁטַח גְּזוּזְטְרָא הַשַּׁיָּךְ לוֹ, אָמְנָם עַל הַשֶּׁטַח שֶׁכְּנֶגֶד הַנֶּסֶר וְגַם עַל הַנֶּסֶר גּוּפָא מִסְתַּבְּרָא דְּאָסוּר, שֶׁהֲרֵי כָּל אֶחָד פָּרוּץ לִמְקוֹם חֲבֵרוֹ וְאוֹסְרִין זֶה עַל זֶה: (ח) **מְשׁוּכָה לְמִזְרָח.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מְשׁוּכָה מִמְּקוֹם חֲבֶרְתָּהּ לְצַד מִזְרָח: (ט) **אֵינָם יְכוֹלִים לְעָרֵב יַחַד.** שֶׁכְּשֶׁיִּתְּנוּ הַנֶּסֶר מִזּוֹ לָזוֹ (ז) יָבוֹא מִקֶּרֶן זָוִית שֶׁל זוֹ לָזוֹ, וּפִתְחָא בְּקֶרֶן זָוִית לֹא עָבְדִי אִינְשֵׁי. (ס) וְגַם, לְפִי שֶׁאֵין הַגֶּשֶׁר יָשָׁר אֶלָּא בַּאֲלַכְסוֹן עוֹמֵד, מִתְיָרֵא אָדָם לַעֲבֹר בּוֹ: (י) **חָשׁוּב שַׁפִּיר וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ, דְּהָוֵי כְּאִלּוּ הַנֶּסֶר מֻנָּח בְּשָׁוֶה: (יא) **כְּפָתַח.** דַּע דְּמַה שֶּׁאָמְרוּ בֵּין בְּרִחוּק בֵּין בְּגֹבַהּ הַיְנוּ שֶׁמְּרֻחָק זֶה מִזֶּה יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים בָּאֲוִיר שֶׁבֵּין זוֹ לָזוֹ אֶלָּא שֶׁזּוֹ גָּבוֹהַּ מִזּוֹ

בַּאוּר הֲלָכָה

מֵעִקָּרָא, וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״כ) כָּתַב דִּלְשׁוֹן אֲפִלּוּ, הוּא רַק לְאַפּוּקֵי מִדַּעַת רִאשׁוֹנָה דִּסְבִירָא לָהּ דִּבְחוֹל שָׁרִי, עַיֵּן שָׁם:

א * **אֵינָם יְכוֹלִים לְעָרֵב יַחַד.** עַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ג) דְּמַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּהַמְחַבֵּר גַּם כֵּן סְבִירָא לֵיהּ כְּהַתּוֹסָפוֹת (עח: ד״ה וכן), וְעַל כֵּן הִסְכִּים דְּמִשּׁוּם עִקּוּם לְבַד לֹא הָוֵי רַעוּתָא וּמְהַנֵּי נֶסֶר. וְהִנֵּה בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) חוֹלֵק עָלָיו וְסוֹבֵר דְּאֵין נַפְקָא מִנָּהּ, אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא מְעַקֵּם בִּשְׁלֹשָׁה טְפָחִים לֹא מְהַנֵּי נֶסֶר, וְכָתַב דְּכֵן מַשְׁמַע בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁלֹּא חִלֵּק בָּזֶה, וְהַמְחַבֵּר סָתַם כְּרַשִׁ״י (עט. ד״ה זו) וּדְלֹא כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם, וְכֵן מַשְׁמַע בְּעֹלַת שַׁבָּת (סק״א) דְּהַמְחַבֵּר סָתַם כְּדַעַת רַשִׁ״י [וּבָאֱמֶת דִּבְרֵי הַטַּ״ז קָשֶׁה מְאֹד, דְּמַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּהַתּוֹסָפוֹת גַּם כֵּן מוֹדִים הֵיכָא דְּאִתְרַמִּי שֶׁהִנִּיחַ הַנֶּסֶר בְּקֶרֶן זָוִית שֶׁל הַגְּזוּזְטְרָא מִזּוֹ לָזוֹ לֹא חָשְׁבִינַן אוֹתוֹ כְּפָתַח, וְהַמְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה וכן) יִרְאֶה לְהָדְיָא דִּלְהַתּוֹסָפוֹת דְּמַקְשִׁים מֵהָא דְּסֻלָּם וְהֵבִיאוּ מִזֶּה רְאָיָה דִּמְהַנֵּי, הוּא אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּהַנֶּסֶר מֻנָּח בְּקֶרֶן זָוִית, וְאִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא סָתַם כְּהַתּוֹסָפוֹת], וְכֵן עִקָּר, דְּהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים סְבִירָא לְהוּ כְּדַעַת רַשִׁ״י דְּהַמִּשְׁנָה דִּגְזוּזְטְרָא קָאֵי אַנֶּסֶר וַאֲפִלּוּ הָכִי בְּזֶה שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זֶה לֹא מְהַנֵּי, הֲלֹא הַמָּה הָרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (כה. ד״ה אבל) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם) וְהָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה וכן) וְהָרִיאַ״ז (כה.), וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת עַל פֵּרוּשׁוֹ, כְּבָר תֵּרְצוּ בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א וְהָרִיטְבָּ״א עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְהוּא בְּעַצְמוֹ **פֵּרֵשׁ דִּבְרֵי הַגְּמָרָא בְּבַיִת אַחַת מַפְסֶקֶת בֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת וּמְלֵאָה תֶּבֶן וְלֹא הָיָה לְהַבַּיִת מְחִצּוֹת כִּי אִם תִּקְרָה וְרַק הַתֶּבֶן מַפְסֶקֶת בֵּין שְׁתֵּי הָרְשֻׁיּוֹת:** (קג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לא) וּכְדְמוּכָח בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י: (קג) הָרִיטְבָּ״א (שם) לְפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (ד״ה בית), וְדָבָר אֶחָד הוּא עִם פֵּרוּשׁ הַקּוֹדֵם: (קד) גְּמָרָא (שם) וּפוֹסְקִים: (קה) **דְּבִרְחוֹקָה שְׁלֹשָׁה מִתִּקְרָה אַף שֶׁגָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה אֵין מַתִּירִין בִּמְחִצָּה גָּרוּעַ כָּזוֹ** [עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יז) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק נז) מִגְּמָרָא]. **וּלְפֵרוּשׁ הָרִיטְבָּ״א הַנַּ״ל שֶׁאֵין שָׁם שְׁתֵּי בָּתִּים וְרַק בַּיִת אַחַת בְּלֹא מְחִצּוֹת מְלֵאָה תֶּבֶן וְזֶה מַפְסִיק בֵּין שְׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת, צָרִיךְ עִיּוּן, דַּהֲלֹא רַק לְעִנְיַן חִלּוּק דָּיוֹרִין בְּבַיִת מָצִינוּ שֶׁצָּרִיךְ שֶׁתְּהֵא מַגַּעַת לַתִּקְרָה,** וְלֹא לְחִלּוּק שְׁנֵי חֲצֵרוֹת, דְּהָא תֶּבֶן בְּעָלְמָא בְּלֹא תִּקְרָה כְּלָל גַּם כֵּן דַּי וְכַנַּ״ל בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

א (ח) רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (כד: ד״ה נתן). וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁנִּדְחֲקוּ מְאֹד עַל פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (עח: ד״ה נתן) שֶׁמְּפָרֵשׁ בְּאֹפֶן אַחֵר: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) לְבוּשׁ וְטַ״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א), דְּלֹא כִּפְרִישָׁה (סק״ג), וְכֵן מוּכָח מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה ואם): (ד) **וּבְאֹפֶן זֶה לֹא יִהְיוּ יְכוֹלִים לְטַלְטֵל מֵחָצֵר לְחָצֵר כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת, וְגַם עַל סְמִיכַת הַגְּזוּזְטְרָא גּוּפָא לֹא יִהְיוּ יְכוֹלִין לְטַלְטֵל כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת, דְּהוּא רְשׁוּת שְׁנֵיהֶם [דְּאִלּוּ כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בִּגְזוּזְטְרָא גּוּפָא בְּוַדַּאי מֻתָּר לְטַלְטֵל אֲפִלּוּ בְּלִי עֵרוּב כְּלָל, דְּלֹא עָדִיף מִגַּגּוֹת שֶׁכֻּלָּן רְשׁוּת אַחַת מִשּׁוּם שֶׁאֵין מְיֻחָד לְתַשְׁמִישׁ תָּדִיר כְּמוֹ בַּיִת]:** (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) כֵּן מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב): (ז) טוּר וְהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וְטַ״ז (סק״ג): (ס) רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (כה. ד״ה אבל זו) וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ״א (עח: ד״ה וכן שני):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״א) הוסיף שבעינן שיהיה סולם לעלות בו מהחצרות לגזוזטראות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שעד נִסְתַּם בְּשַׁבָּת פֶּתַח אוֹ חַלּוֹן בַּמָּקוֹם שֶׁעֵרֵב בּוֹ. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א עֵרוּבִין צ״ג (ע״ב) בַּעֲיָא וְנִפְשְׁטָא. ב בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם (ד״ה מהו) וְכֵן כָּתַב הַטּוּר. ג הָרֹא״שׁ שָׁם (פ״א סי׳ כג). ד בְּפֶרֶק ג׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הכ״ה).

א [א]עֵרְבוּ דֶּרֶךְ חַלּוֹן אוֹ פֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם (א) * וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת, (ב) [ב]מֻתָּרִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (ג) דֶּרֶךְ גֹּבַהּ הַכֹּתֶל וְחוֹרָיו. * [ג]וַאֲפִלּוּ אִם עֵרֵב לְשָׁנָה * וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחֹל (ד) וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת (א) (ה) (וַאֲפִלּוּ סְתָמָהּ בְּמֵזִיד) (אגור (סי׳ תקנו)), חָזַר הָעֵרוּב לְהֶתֵּרוֹ. (ו) [ד]וּלְהָרַמְבַּ״ם אֵין מֻתָּר לְטַלְטֵל אֶלָּא כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ, אֲבָל מִזּוֹ

בְּאֵר הֵיטֵב

א (א) **וַאֲפִלּוּ סְתָמָהּ.** וַאֲפִלּוּ פֶּרֶץ פְּצִימָיו, עַיֵּן טַ״ז (סק״א):

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת. אֲבָל אִם נִסְתַּם מִבְּעוֹד יוֹם, אֲפִלּוּ חָזַר וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת, אֲסוּרִין, לְפִי שֶׁעֲדַיִן לֹא קָנוּ עֵרוּב מֵעוֹלָם, שֶׁקְּנִיַּת הָעֵרוּב הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְכָאן לֹא הָיָה עֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כֵּיוָן שֶׁהַפֶּתַח סָתוּם. **וַאֲפִלּוּ אִם עֵרְבוּ כְּבָר לִפְנֵי שַׁבָּת שֶׁעָבְרָה לְשַׁבָּת אַחַת, וְאוֹתוֹ עֵרוּב נִשְׁאַר עֲדַיִן קַיָּם, אֵין יְכוֹלִין לִסְמֹךְ עָלָיו בְּשַׁבָּת זוֹ** אַחַר שֶׁנִּפְתַּח הַפֶּתַח, הוֹאִיל וּכְבָר נִתְבַּטֵּל מִבְּעוֹד יוֹם כְּשֶׁנִּסְתַּם, וְאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֵעוֹר מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. **וְעֵרֵב לְשָׁנָה שֶׁאֲנִי,** שֶׁמְּעָרֵב מִתְּחִלָּה עַל כָּל הַשַּׁבָּתוֹת וְקָנָה הָעֵרוּב בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹנָה שֶׁהָיָה הַפֶּתַח פָּתוּחַ, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם אַחַר כָּךְ נִסְתַּם הַפֶּתַח וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת אַחֶרֶת וַאֲפִלּוּ בְּסוֹף הַשָּׁנָה, חוֹזֵר הָעֵרוּב וְנֵעוֹר:

* **וַאֲפִלּוּ אִם עֵרֵב לְשָׁנָה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן שפ״ג (סק״א) שֶׁנִּשְׁאַר בְּדִין זֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן. אָכֵן כַּמָּה אַחֲרוֹנִים יִשְּׁבוּ קֻשְׁיוֹתָיו שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם **אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דְּהִנֵּה מְקוֹר זֶה הַדִּין נוֹבֵעַ מִדִּבְרֵי הָרֹא״שׁ** סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין (סי׳ כג) דְּהֵבִיא רְאָיָה מִדִּין סְפִינוֹת שֶׁנִּפְסְקוּ וְחָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ [שַׁבָּת דַּף ק״א (ע״ב)] דְּחָזְרוּ לְהַתָּרָן הָרִאשׁוֹן, וְהוֹכִיחַ הָרֹא״שׁ דְּמַיְירֵי שֶׁנִּפְסְקוּ בְּחוֹל וַאֲפִלּוּ הָכִי מְהַנֵּי כְּשֶׁחָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת, דְּאִי נִפְסְקוּ בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ לֹא חָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ מֻתָּרִין מִשּׁוּם דְּהֻתְּרָה הֻתְּרָה, וְהוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ. **אָכֵן לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת [בְּשַׁבָּת ק״א** (שם ד״ה נפסקו)] **וְכֵן לְכַמָּה רִאשׁוֹנִים** [הָרַמְבַּ״ם עַיֵּן שָׁם וּבְהָרֵב הַמַּגִּיד סוֹף פֶּרֶק ג׳ (הכ״ה), וְהָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק שער ד סי׳ ח) וְהָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה וכדתניא)] שֶׁפֵּרְשׁוּ לְהַךְ בְּרַיְיתָא דַּאֲפִלּוּ נִפְסְקוּ בְּשַׁבָּת אָסוּר, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דִּבְלֹא הַקֶּשֶׁר שֶׁבֵּינֵיהֶם נָיְדִי מִמְּקוֹמָם, הָוֵי כְּמַפְסִיק כַּרְמְלִית בֵּינֵיהֶם, וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁהֻתְּרָה הֻתְּרָה, אִם כֵּן **אֵין שׁוּם מָקוֹר לְדִין זֶה,** דְּהָתָם הוּא דְּאָמְרִינַן דְּחָזַר לְהֶתֵּרוֹ הָרִאשׁוֹן מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ קְשׁוּרִין בִּתְחִלַּת הַשַּׁבָּת וְחָל הָעֵרוּב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁהָיָה סָתוּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת, וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה הָעֹלַת שַׁבָּת (סק״א) וְכֵן הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן א׳. אֶלָּא דְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת גּוּפָא אֵינָהּ בְּרוּרָה בָּזֶה, דִּבְעֵרוּבִין דַּף י״ז (ע״א ד״ה עירב) כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּשֵׁם רַ״י דִּין זֶה וְגַם רְאָיָה מֵהָא דִּסְפִינָה, וּמִשְׁמַע דִּלְרַבּוֹתֵינוּ בַּעֲלֵי הַתּוֹסָפוֹת הָיוּ בָּזֶה דֵּעוֹת חֲלֻקּוֹת, וְהָרֹא״שׁ (שם) הֶעְתִּיק לְדִינָא כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין [וּמַה שֶּׁרָצָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְתָרֵץ קְצָת דֵּעוֹת הַתּוֹסָפוֹת לַהֲדָדֵי, לֹא נְהִירָא, דְּיָדוּעַ דְּכָל דִּבְרֵי הָרֹא״שׁ הוּא נוֹבֵעַ מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד, וּבְהָרֹא״שׁ מְבֹאָר לְהָדְיָא דְּעִקַּר רְאָיָתוֹ הוּא דְּאִי מַיְירֵי הַבְּרַיְיתָא דִּסְפִינוֹת שֶׁנִּפְסְקוּ בְּשַׁבָּת, הָיָה מֻתָּר אֲפִלּוּ לֹא חָזְרוּ וְנִתְקַשְּׁרוּ, וְהוּא שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּשַׁבָּת הַנַּ״ל, וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה הַנְּהַר שָׁלוֹם (סק״א)]. **וְעַל כָּל פָּנִים אֵין דִּין זֶה בָּרוּר, דִּלְדַעַת הָרִאשׁוֹנִים הַנַּ״ל אֵין שׁוּם מָקוֹר לָזֶה, וּמִסְּבָרָא אֵין לוֹמַר כֵּן שֶׁיּוֹעִיל מַה שֶּׁחָל בְּשַׁבָּת אַחַת לְשַׁבָּת אַחֶרֶת, כֵּיוָן שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל אוֹתוֹ שַׁבָּת הָיָה בָּטֵל,** וְעַיֵּן בְּסִימָן שפ״ג בְּבֵית מֵאִיר שֶׁגַּם הוּא מַסְכִּים שָׁם עִם הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁכָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְהִתְיַשֵּׁב בְּדִין זֶה. **וּמִכָּל מָקוֹם אַחֲרֵי שֶׁהָרֹא״שׁ וְהַטּוּר וְהַמְחַבֵּר וְהָאַחֲרוֹנִים שֶׁאַחֲרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֶעְתִּיקוּ דִּין זֶה, בְּוַדַּאי אֵין לִדְחוֹתוֹ מֵהֲלָכָה. וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן סְתָמוֹ בְּמֵזִיד** שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) הֵבִיא מִמַּהֲרִי״ל (שו״ת סי׳ קסב) שֶׁלֹּא הִתִּיר אֶלָּא דַּוְקָא בְּשֶׁנִּפְתַּח קֹדֶם הַשַּׁבָּת, וְכֵן הִסְכִּים בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ג), **בְּוַדַּאי אֵין לְהָקֵל בָּזֶה,** כֵּיוָן דְּמַעִקַּר הַדִּין אֲפִלּוּ נִפְתַּח בְּשַׁבָּת בְּשׁוֹגֵג גַּם כֵּן אֵין הַדִּין בָּרוּר לְהָקֵל כַּנַּ״ל. וְאַף שֶׁיֵּשׁ אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּיַשְּׁבִין בְּדֹחַק אֶת סְבָרַת הָרַמָּ״א דְּמַתִּיר בְּכָל גַּוְנֵי, מִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה שֶׁאֵין לְהָקֵל וְכַנַּ״ל. **וּבְסֵפֶר נְתִיב חַיִּים לְבַעַל קָרְבַּן נְתַנְאֵל** (ד״ה מ״א סק״א) **דַּעְתּוֹ דְּאַף הָרַמָּ״א עַצְמוֹ לֹא הֵקֵל בָּזֶה אֶלָּא בְּשֶׁנִּפְתַּח אַחַר כָּךְ בְּחוֹל:**

* **וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחוֹל וְכוּ׳. וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁנִּתְבַּטֵּל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת עַל יְדֵי סִבָּה אַחֶרֶת, כְּגוֹן שֶׁנִּתְקַלְקֵל הַצּוּרַת הַפֶּתַח שֶׁבַּמָּבוֹי** וּמִמֵּילָא עַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת שֶׁבְּמָבוֹי זוֹ וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן שס״ה בְּסוֹפוֹ, **אִם חָזַר וְנִתְקַן הַצּוּרַת הַפֶּתַח בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי עַכּוּ״ם וְכַדּוֹמָה, אַף שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָיָה פָּרוּץ עֲדַיִן, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁחָזַר וְנִתְקַן בְּשַׁבָּת חוֹזֵר הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לִמְקוֹמוֹ, כֵּיוָן שֶׁהָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת נַעֲשָׂה מִתְּחִלָּה לְכָל הַשָּׁנָה. וְאַף דְּיֵשׁ לְחַלֵּק קְצָת,** דְּאֶפְשָׁר בְּנִפְרָץ הַמְּחִיצוֹת גָּרַע טְפֵי וְלֹא יוֹעִיל בָּזֶה מַה שֶּׁעֵרֵב לְכָל הַשָּׁנָה, **מִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַדְּחָק יֵשׁ לְהָקֵל גַּם בָּזֶה, וְכֵן רָאִיתִי בְּנִשְׁמַת אָדָם כְּלָל ע״ב** (סק״ב) **שֶׁמַּקֵּל בָּזֶה. אָכֵן מַה שֶּׁמְּצַדֵּד שָׁם לְהָקֵל אַף כְּשֶׁעֵרֵב לְשַׁבָּת אַחַת וְנוֹדַע שֶׁמִּבְּעוֹד יוֹם נִתְקַלְקֵל הַצּוּרַת הַפֶּתַח וְחָזַר וְנִתְקַן הַצּוּרַת הַפֶּתַח בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי עַכּוּ״ם, דְּהָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לֹא חָל כְּלָל עוֹד בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּמִטַּעַם דְּכֵיוָן שֶׁבְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם רְגִילִין לַעֲשׂוֹת צוּרַת הַפֶּתַח תָּמִיד אִם כֵּן עוֹמֵד לְהִתַּקֵּן, וְלָכֵן כְּשֶׁמְּתַקְּנִים אוֹתוֹ אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת חָל הָעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לְמַפְרֵעַ, לֹא**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אָז אָמְרִינַן דְּהָוֵי כְּאִלּוּ הֵם שְׁנֵיהֶם זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, וְנוֹתֵן נֶסֶר מִזּוֹ לָזוֹ כֵּיוָן שֶׁהַמֶּרְחָק שֶׁבֵּינֵיהֶם יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, וְהוּא הַדִּין נַמִּי כְּשֶׁמֶּרְחָק זוֹ מִזּוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים בְּרִחוּק, שֶׁזּוֹ לְצַד מִזְרָח וְזוֹ לְצַד מַעֲרָב וְאֵינָם זֶה כְּנֶגֶד זֶה מַמָּשׁ רַק שֶׁמֶּרְחָק פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אָמְרִינַן לָבוּד וְהָוֵי כְּאִלּוּ הֵם זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, וְאָז אַף שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ אֲוִיר רָחוֹק בֵּין זוֹ לָזוֹ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, מֻתָּר עַל יְדֵי נֶסֶר שֶׁנּוֹתֵן בֵּין זוֹ לָזוֹ:

א (א) **וְנִסְתַּם בְּשַׁבָּת.** כְּגוֹן שֶׁנָּפְלָה מַפֹּלֶת כְּנֶגְדּוֹ [רַשׁ״י (צג: ד״ה ונסתם)]: (ב) **מֻתָּרִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ.** מִזּוֹ לָזוֹ (א) בְּשַׁבָּת זוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ דְּמֻתֶּרֶת אַף אוֹתָהּ שֶׁאֵין הָעֵרוּב מֻנַּחַת בְּתוֹכָהּ: (ג) **דֶּרֶךְ גֹּבַהּ הַכֹּתֶל וְחוֹרָיו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל גַּב דְּעַכְשָׁו שֶׁנִּסְתַּם אֵין רְאוּיִין לְהִתְעָרֵב יַחַד דַּהֲלוֹא אֵין בַּחוֹרִין שִׁעוּר חַלּוֹן, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב עַל שַׁבָּת זוֹ, (ג) דְּכֵיוָן שֶׁהֻתַּר בִּתְחִלַּת הַשַּׁבָּת הֻתַּר לְכָל הַשַּׁבָּת: (ד) **וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לֹא מִבָּעֵי אִם נִפְתַּח קֹדֶם הַשַּׁבָּת, בְּוַדַּאי הָוֵי עֵרוּב, דְּהָא בְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת הָיוּ כְּבָר פְּתוּחִין מִזּוֹ לָזוֹ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם נִפְתַּח בְּשַׁבָּת גּוּפָא, (ג) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁבְּעֵת הַנָּחַת הָעֵרוּב שֶׁהִנִּיחַ לְכַמָּה שַׁבָּתוֹת אוֹ לְשָׁנָה הָיָה פֶּתַח מִזּוֹ לָזוֹ וְחָל הָעֵרוּב, לָכֵן אַף שֶׁבְּשַׁבָּת אַחֶרֶת הָיָה סָתוּם מִתְּחִלַּת הַשַּׁבָּת וְלֹא הָיָה אָז הָעֵרוּב מוֹעִיל לִכְלוּם, מִכָּל מָקוֹם לֹא נִתְבַּטֵּל, וּמִיָּד שֶׁנִּפְתַּח חָזַר הָעֵרוּב לְהֶתֵּרוֹ הָרִאשׁוֹן: (ה) **וַאֲפִלּוּ סְתָמָהּ בְּמֵזִיד.** הַיְנוּ בְּכַוָּנָה. וְדַע [א]דְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְכַמָּה (ד) אַחֲרוֹנִים צִדְּדוּ לֶאֱסֹר בָּזֶה כְּשֶׁחָזַר וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת, דְּכֵיוָן שֶׁסָּתַם הַפֶּתַח שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת בְּמֵזִיד, הָוֵי כְּבִטֵּל הָעֵרוּב בְּיָדַיִם, דַּהֲרֵי גַּלִּי דַעְתֵּהּ שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ בָּעֵרוּב, וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן חָלוּת הָעֵרוּב הָיָה עֲדַיִן סָתוּם, לֹא מְהַנֵּי כְּשֶׁנִּפְתַּח אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת גּוּפָא, וְאֵין לְהָקֵל כְּשֶׁסְּתָמוֹ בְּמֵזִיד אֶלָּא כְּשֶׁנִּפְתַּח קֹדֶם הַשַּׁבָּת, דְּאָז אָמְרִינַן, אַף שֶׁנִּתְבַּטֵּל מֵעִקָּרָא, כֵּיוָן שֶׁחָזַר וְנִפְתַּח (ה) הֲרֵי עַל כָּל פָּנִים הֵם שֻׁתָּפִין בַּפַּת שֶׁל עֵרוּב, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן קְנִיַּת הָעֵרוּב הֲרֵי יֵשׁ פֶּתַח בֵּינֵיהֶם שֶׁרָאוּי לְעָרֵב. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (סוף ד״ה ואפילו) שֶׁבֵּאַרְנוּ שֶׁכֵּן רָאוּי לִנְהֹג לְמַעֲשֶׂה. אָכֵן אִם בְּעֵת שֶׁסְּתָמוֹ הָיָה בְּדַעְתּוֹ רַק לְפִי שָׁעָה וְאַחַר כָּךְ לַחֲזֹר וּלְפָתְחוֹ, (ו) מִסְתַּבְּרָא דְּמֻתָּר אַף כְּשֶׁחָזַר וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת: (ו) **וּלְהָרַמְבַּ״ם וְכוּ׳.** קָאֵי אַרֵישׁ הַסָּעִיף הֵיכָא שֶׁנִּסְתַּם הַפֶּתַח בְּשַׁבָּת, דִּלְדֵעָה הָרִאשׁוֹנָה מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִזּוֹ לָזוֹ דֶּרֶךְ חוֹרִין, וּלְדִידֵהּ אֵינוֹ מֻתָּר אֶלָּא כָּל חָצֵר לְעַצְמָהּ. וְהָרְבוּתָא הוּא דַּאֲפִלּוּ אוֹתָהּ חָצֵר שֶׁאֵין הָעֵרוּב מֻנָּח בְּתוֹכָהּ מֻתֶּרֶת. וּמִכָּל מָקוֹם אִם חָזַר וְנִפְתַּח, (ז) לְכֻלֵּי עָלְמָא מֻתָּר לְטַלְטֵל מִזּוֹ לָזוֹ כְּמוֹ מִתְּחִלָּה. וּלְעִנְיַן הֲלָכָה, הָעִקָּר (ח) כִּסְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) דִּלְשַׁבָּת אַחֶרֶת בְּוַדַּאי אָסוּר: (ג) גְּמָרָא (יז., צג:): (ג) כֵּן הִסְבִּירוּ הָאַחֲרוֹנִים לְתָרֵץ תְּמִיהַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן שפ״ג (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ד) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ג) וְקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״א סי׳ כג סק״ב): (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (שו״ת סי׳ קסב): (ו) חָמָד מֹשֶׁה (סק״ב): (ז) רַמְבַּ״ם (פ״א הכ״ה): (ח) שֶׁכֵּן פָּסְקוּ כָּל הָרִאשׁוֹנִים, הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (צג: ד״ה דאיבעיא) וְהָרַאֲבַ״ד בַּהַשָּׂגוֹת וְרַשׁ״י (יז. ושם ד״ה מהו) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ל: ד״ה גמ׳) וְרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק שער ד סי׳ א) וְרִיטְבָּ״א (יז. ד״ה עירב) וְאוֹר זָרוּעַ (עירובין סי׳ קכא):

ליקוטי דברי הרב: א] וכתב בשו״ע הרב (ס״א): ולענין הלכה בדברי סופרים הלך אחר המיקל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah